

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Aequitas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Aequitas enim continetur concordia: inaequalitas autem dis-

HIEROGLYPHICA.

Per herodem in primis Aegyptij, quae filijs suis cibum submi-

Fide Aequitas, Jus, Justitia, Lex.

Aequanimitas.

DIFFERENTIA.

Aequanimitas in spectando. Bonitas in probandis his,

SENTENTIAE PATRVM

corde de praecipis Dei & constitutionibus mundi non

POETICAE SENTENTIAE.

Solon. in Eleg.

Amicus in re mala dimidium est mali:

Plautus.

Idem in Rudente.

Antholog. Sacra Iac. Bil.

Idem in Rudente.

SIMILITUDO.

Aequitas absumat absinthij passillum, & mittat in amphoram

ADAGIA.

Idem animo si bono vitare, diuivat. Plaut.

Aequus, & aequitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Aequus, Græc. ἴσος, ἴσος dicitur, & est æquum, quod

Hebr. ἰσְׁחָרִים, id est, rectus, à verbo ἰשְׁחָר, vt &

Aequus vir est, qui non exactè amplectitur ius in peiorem par-

Aequitas, Græc. ἰσότης, ἰσότης, aequus dicitur. Et est iusti-

Aequitas est pars iustitiæ, & continetur sub ἰσότητι. Secundum

Aequus & bonus vir est, qui non est exactus iuris executor in pe-

Aequitas est quod naturalis ratio persuasit. Boetius in Topic. lec. 3.

Aequus est qui descripta legibus iusta dimittit & moderatur:

Aequitas est iustorum conducentiumque remissio, moderatio

DIVISIO.

Aequitas secundum Cyprianum, quæ

Aequum duplex, vnum numero, alterum dignitate: numero

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Aequum & iustum est extra leges scriptas, & accidit partim in-

Aequum est rebus humanis ignoscere, nec legem, sed legisato-

Aequitas pacis tempore in iudicijs dominetur oportet, sum-

Aequitate, quam sanguine: causa, quam armis retinere parta

Aequitas comparatum, vt etiam malorum societas, nisi aequitas at-

EXEMPLA SACRA.

Exempla aequitatis & iustitiæ: Abraham, Genes. 13. vers. 8. Ia-

2. Mach. 4. 38. & 9. v. 8. Iafon. 5. 9. 10. Homo regius, Matth. 18. v. 34. Nicodemus, Ioan. 7. 51. Tribunus profanus, Act. 21. 38.

EXEMPLVM PROFANVM.

Neque quidem exemplum aliud prætereundum, ex quo æquitatis etiam hoc animal feruentissimum esse fatemur. Quiddam mensuræ, quo magistro impendebatur, & lapillos, & puluerem immiscebat, quo de pondere aliquid fraudaret: animaduertit Elephas apud illum carnes elixari, accedensque cinerem è foco in ollam paria facturus iniecit. Pterius Val. lib. 2. p. 16. F.

Vide Jus, Iustitia, Lex.

Ærarium.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

ÆRARIUM ab ære appellatum. Varro de lingua Latina, libro 4. Gr. ἀρρηθίζω, ἀρρηθίζω, ab Hebræo Tamar, id est, abscondere, recondere. Inde Naxos, thesaurus sive ærarium publicum aut priuatum. Vide Etymologicum Trilingue. Lugduni excusum Anno 1607. pag. 831. 832. ubi multa de ærario seu thesauro obseruata digna occurrunt. Chaldeis Thimmon, id est, thesaurus, ærarium. Syri vocant ærarium, Beth gaz, a domo diuitiarum, seu thesauro. Vide Thesaurus. De Gazophylacio, Euangelistæ, Marc. 12. 41. 43. Luc. 21. 1. & Ioan. 8. 20. Ærarium multiplex, Politicum, Ecclesiasticum, Oeconomicum, priuatum.

Antiquissimi nondum auro argentoque inuenio, ære utebantur. Nam prius ærea pecunia in vsu hominum fuit: post argentea: deinde aurea subsecuta: sed ab ea qua cepit nomen, retinuit. Vnde & ærarium dictum, quia prius æs tantum in vsu fuit, & ipsum solum recondebatur, auro argentoque nondum signato, ex quorum metallis quamuis postea facta fuisset pecunia: nomen tamen ærarij permansit ab eo metallo, vnde initium sumpsit. Isidor. lib. 15. cap. 17. ad Origenem.

Ærarium populi erat, Fiscus principis, donec omnia in fiscum suum transfudit. Aelian. de verb. sign.

APOPTHEGMATA.

Travianus Imperator fiscum, lienem vocare solebat, quod eo cre-scente reliqui artus omnes tabescerent. Langus in Nicephori annotationibus.

Constantinus Imperator dicere solebat, opes publicas melius à priuatis pluribus haberi, quam intra vnum principis claustrum referuari. Eutrop.

Vide ut. de Civitate & Republica.

Ætas.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

ÆTAS, Græcè ἡλικία, æs, h, dicitur, quasi æuitas, vel potius ab ætate deducitur ætas, ab ætate enim ætatem, æuitas, & per Syn-copen ætas. Ætates ab antiquis variè distinguebantur. Seruius Tullius rex Romanorum eos pueros appellauit, qui essent infra decimum septimum annum. Indeque ad quadragesimum sex-tum iuniores dixit, quos bello idoneos elegit: supra verò sextum & quadragesimum annum seniores nominauit. Varro autem diuisit ætatem in infantiam, adulescentiam, iuuentam, & senectam. Qua-rum singule trifariam diuiduntur, vt prima pars viridis, secunda adulta, vltima præceps dicatur. Virgilius:

Iam senior, sed cruda Deo, curidusq; senectus.

Hebræi: ætas, herb, id est, tempus, opportunitas temporis, à verbo hattab, tempeltius fuit, in tempore fuit. Hinc tres annus. Et Dor, ætas durabilis, & Seculum à verbo Dor, perdurauit. Hinc dicitur, d' agn, diu, & d' agn, diutinus: Latinum item duro, perduro, quod ætatis cursu quodam perficitur.

DIVISIO.

Ætatum Diuisio secundum Varronem & Gale-num atque Hippocratem.

Doctissimus Varro quinque ætatis gradus æquabiliter putat esse diuisos, ac vnumquemque præter extremum, in annos 15. Propterea sectio prima annum quintumdecimum attingens, pueros habet: ex puritatis ratione ita nuncupatos. Secunda ad tricesimum porrecta, adulescentes: ab incrementi ratione nomen adeptos. Iuuenes sectionem faciunt tertiam, ad annos quinque & quadraginta, qui bus inde appellatio facta, quod in bellicis viribus Reipub. adiuu-men-to forent. Et inde huiusmodi ex catalogo esse dicuntur, sicut vltra catalogum, qui iam militiæ habentur inepti. Ad annorum decada sextam, seniores perueniunt. Reliquum vitæ tempus sectionem ha-bet quintam, in qua qui agunt, iam vocantur senes. Ex hac Varro-niana ætatum distributione commoueor scitè admodum, & con-

gruenter vitæ tempora fabulis comparari. Nam & Cicero, in libri, authoritatis premijs splendide vsi fuerint, ijsi si fabulam ætatis peregrille, nec tanquam in exercitatu extremo actu corruisse. In fabulis vero actus feruari quilibet arbitror esse quem fugiat, quam nec persona quinquaginta exire potest. In quo attentè animaduertendum, quod scena vacua ob omnibus sit personis, vt in ea chorus, vt dicitur: id enim cum viderimus, ibi actum esse finem agnoscere. Hippocrates (sicuti libro de die natali prius) septem ætatis constituisse gradusprehenditur, quidem anno septimo terminasse: secundum, quatuordecimum, duodeuicesimo: quartum, tricesimoquinto: quinquagesimo, sextum, sexagesimo primo: septimoquagesimo coronidem protendit.

Galen. in libr. cui titulus, ἡσὺν ἀσθενῶν, ætates statuit omnino quatuor: ex quibus primam facit τὸν νέον, id est, iuuenem: secundam τὸν ἀκμῆν, id est, vigentium: tertiam τὸν μέσον, id est, mediocrum: postremam τὸν γῆρας, id est, senem. Galenus de dephoribus medicis.

Iuuenes postmodum esse ait, temperatura calidos humidiores veri præcipue affimiles, in vigore constitutos, calere simul, arelesque ætatis modo. Medios pronunciat esse frigidios, ac liccos, patios de ac autumnus est. Sunt vero humedti cum frigiditate, hinc τὸν χειμῶνα ἀναγοῦν λέγουσι. Efflorescit in iuuenibus sanguis, in vteribus τὸν ἄνοιαν, in medijs μέλαινα, in senibus φθίσιμα. Et hæc ratio inuini ratione omnia. Idem.

POETICÆ SENTENTIÆ.

Odyssæe β.

Ἐγὼ δ' ὄν' ἑτηχίαιος ἦν. Νῦν δ' ὄν' ὅς δ' ἡ μῆτις ἐμὴ καὶ ἄλλων μῆθος ἀκούων Πρωτόκοπος, καὶ δ' ἡ μῆτις ἀεὶ ἔσται ἐν ὄν' ὄν' ὄν' ὄν'. Id est, Erant adhuc puer. At ubi iam sum grandior, & reddidit me aliorum tantum doctum, Ipse, grandescit mi animus.

Virg. i. Georg.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni, Nec signare quidaon, aut partiri limite campum Fas erat: in medium quarebant: ipsaq; tellus Omnia liberius nullo poscente ferebat.

Quid. i. Metamorph.

Aurea prima satra est ætas, que vindicè nullo Sponte sua sine lege fidem rectique, colebat, Nondum præcipites cingebant oppida fossæ, Non tuba directæ, non æris cornua flexæ, Non galeæ, non ensis erat sine militis ictu Mollis securæ peragebant omnia gentes. Ipsa quoque immunitis, atq; inuicta, nec Silla Sancia vomeribus, per se dabat omnia tellus.

Quid. i. Fast.

Nondum iustitiam sacrum mox tale sugerat: Prima de suspens illa reliquit humanum. Proq; metæ popululum sine vi, pudor ipse regebat: Nullus erat iussu reddere iura labor.

Virg. 8. Æneid.

Primus ab æthero venit Saturnus Olympo, Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis. In genus inuocile ac dispersum montibus alijs Composuit, legesq; dedit, Latiumq; vocari Maluit, his quoniam latiusset tunc in oris, Aureaq; se perhibent, illo sub rege fuere Secula: sic placida populus in pace regebat: Detior donec pasularum ac decolor ætas, Et belli rabies, & amor successit habendi. Plaut. in Ælin.

Nam in hominum ætate multa veniunt huiusmodi: Capiant voluptates, mox rursus miseria: Ire interueniunt, redcunt rursus in gratiam. Horat. Satyr. 6.

Quid crastina soluet ætas, Scire nefas hominis. Vix memor quam sis æui breuis. Idem Epist. 8.

Inter cuncta leges, & percontabere doctos, Quæ ratione queas, r' aducere leniter æuam. Ex 6. Metam. Ouid. Fab. i.

Non omnia grandior ætas, Quæ fugiamus, habet: seris venit & sus ab annis. Terent. in Adelph.

Ad omnia at ætate magis alia recibus sapimus & Democ. Ouid. Ex Metam. lib. 15. Fab. 16.

Et enim mihi multa veniunt Scire dedi.